

8 januari 2017 (middagdienst)

DE WIJZEN UIT HET OOSTEN

Bijbellezingen: Genesis 25,1-6 en Mattheüs 2,1-12

Die wijzen uit het Oosten blijven toch wat in het duister gehuld... Zo verschijnen ze opeens in de geschiedenis die Mattheus beschrijft... en zo zijn ze ook weer weg. We weten niet precies met *hoeveel* zij waren (drie?)... en *waar* zij vandaan kwamen (Irak-Iran?)...en *wanneer* zij kwamen (op Kerstavond of toch iets later in de tijd?). Toch hebben juist deze mannen ons vandaag iets te zeggen. Ja, ze hebben u en mij heel wat te zeggen. In meerdere opzichten. En dat hoop ik u nu te vertellen.

Allereerst vind ik het zo heel bijzonder hoe deze mannen zich geroepen wisten om die lange tocht te maken naar dat tamelijk onbekende landje aan de Middellandse zee..., naar die voor buitenlanders volkomen onbekende plaats Bethlehem. Waarom wisten deze mensen zich geroepen om die lange weg te gaan? Nu, zij zagen een ster. En die ster leidde hen naar het land Israël... en vervolgens naar het huis van Jozef en Maria. Hoe dat allemaal gegaan is, dat weet ik niet. Er zijn hiervoor allerlei verklaringen geopperd, die allemaal ook weer hun zwaktes hebben..., maar wat ik zo mooi vind: astrologen, sterrenkundigen, worden door God geroepen door middel van een ster aan de hemel. Mooier kan toch niet? God roept deze mannen op een manier die bij hen past. God is – laat ik het zo zeggen – erg creatief in Zijn manieren om mensen aan te spreken, om mensen tot Zich te trekken en van koers te laten veranderen. Misschien kent u daar ook wel voorbeelden van uit uw eigen omgeving, of misschien wel van uzelf.

Dat van die wijzen hier, dat geeft mij in ieder geval *hoop*. Soms hè – misschien herkent u dat wel – schat ik de kansen dat iemand tot bekering komt niet zo hoog in. Je weet immers hoe iemand is..., je weet zijn of haar achtergrond..., je weet hoe die persoon in het dagelijks leven staat..., hoe kan hij of zij nu tot geloof komen, tot verandering komen? ... Het lijkt soms zo weinig zin te hebben om te getuigen, om iets van je geloof te laten zien? Want: 'dan moet er wel heel wat gebeuren, wil die persoon!' ... Nou, dat 'heel wat' gebeurde er dus juist bij die wijzen uit het Oosten. God sprak hen aan. In hun eigen situatie: in hun eigen vreemde, heidense wereld van sterrenkunde en dromen... kregen zij een ster te zien en later ook nog een droom waarin God tot hen sprak. God spreekt mensen aan in alle culturen, alle talen, in alle levenssituaties. Dat roept u en mij ertoe op om ook al die grenzen over te gaan..., culturele verschillen, verschil in nationaliteit, afkomst, levenshouding, sociale verschillen ... God roept u en mij ertoe op om daar overheen te stappen omdat God er Zelf ook overheen stapt... En God roept u en mij op om te vertrouwen dat God door al die barrières en moeilijkheden die wij misschien zien heen kan breken! Kijk maar naar die wijzen die nu in dat huis in Bethlehem geknield zitten voor Jezus. God heeft hen geroepen, geleid, op de knieën gebracht.

Dus: die radicale moslim is voor God waarschijnlijk niet moeilijker te bereiken, dan die doorsnee westeuropiaan. En die sceptische atheïst in uw straat is voor God niet lastiger aan te spreken dan die persoon die ten minste nog af en toe in de kerk komt. *God roept ons op om vertrouwen te hebben in Zijn werk*. Vertrouwen dat God vandaag de dag nog allerlei mensen aan kan spreken en aan wil spreken. Op allerlei manieren. En met allerlei instrumenten. En misschien mogen wij ook wel op zo'n onverwachte manier zo'n instrument in Gods handen zijn.

Maar waarom zou God nu uitgerekend die mannen uit dat verre land naar Bethlehem hebben laten komen? Waarom uitgerekend zij?

Nu, deze mensen doen terugdenken aan een heel oude geschiedenis... Wij hebben zojuist een geschiedenis gelezen van Abraham. Abraham was al oud geworden en daarom moest hij zijn erfenis regelen. Abrahams zoon Izak zou de ware erfgenaam zijn. God had namelijk deze zoon, die Sara had mogen ontvangen, als de stamvader van het toekomstige volk Israël bedoeld. Izak zou de stamvader zijn van het volk dat uit Abraham zal voortkomen, stamvader van het volk Israël. Maar Abraham had naast Sara, of misschien *na* Sara – Sara was immers al gestorven – nog iemand tot vrouw genomen. Abraham had al de slavinv Hagar tot vrouw genomen, maar nu dus nog een vrouw: Ketura. En van Ketura heeft Abraham nog zes zonen ontvangen. Maar deze zonen van Keturah zullen dus niet de ware erfgenamen zijn. Dat zou Izak zijn. Deze zes zonen werden – zo hebben wij gelezen – daarom met geschenken weggestuurd. Waarschijnlijk om er op deze manier voor te zorgen dat zij Izak niet tot last zouden zijn. Deze zonen van Abraham die er wel bij hoorden, maar toch ook weer niet helemaal..., die echt zijn zonen waren, maar dus geen erfgenamen..., deze zonen werden met geschenken weggestuurd naar? Ja, naar het oosten. Genesis 25, vers 5: 'Abraham gaf alles wat hij had aan Izak, maar aan de zonen van de bijvrouwen die Abraham had, gaf Abraham geschenken. Hij stuurde hen, toen hij nog leefde bij zijn zoon Izak vandaan in oostelijke richting, naar het Oosterland.'

En ziet u wat Mattheüs nu eeuwen, ja ruim duizend jaar later, ons vertelt? Zonen uit het oosten komen naar Israël. Zonen uit het oosten..., zij komen als het ware weer terug. Ja, ze komen precies op dezelfde manier terug, zoals zij waren heengegaan. Zij waren met geschenken weggestuurd. En nu nemen zij de geschenken weer mee terug. En zij geven die geschenken..., zij geven wat van hen is..., aan de ware Zoon van Abraham, aan de lang beloofde Zoon van Abraham..., aan Jezus.

Ik vind het wel een prachtige verbinding: die zonen van Abraham die met geschenken naar het Oosten werden gestuurd, en die wijzen die uit het Oosten kwamen om deze Zoon van Abraham, het Kind Jezus, te overladen met geschenken. Die wijzen, die mensen die zich in een volkomen heidense wereld bevonden..., ten diepste waren het dus ook zonen van Abraham. Zij hoorden bij die Zoon van Abraham. Weliswaar van een andere moeder, maar toch... Zij hoorden er ook bij. Ook al was er zoveel tussengekomen...en waren er zoveel jaren verstreken... God roept deze mensen die Abraham had weggestuurd eeuwen later weer terug. Ook zij mochten delen in de redding en in de liefde van God die God door Abraham en zijn nageslacht wilde brengen.

Hier zie je op een heel prachtige manier Gods trouw. Deze laatste zonen van Abraham, de zonen van Ketura, de oosterlingen, worden in het Mattheusevangelie zelfs de eersten... de eersten die de Redder van de wereld mochten begroeten. De redding die God in Abraham, in Izak en in hun nageslacht heeft gebracht, was ook voor hen bedoeld. *Juist* voor hen bedoeld! God was hen niet vergeten. Nee, dwars door geslachten, tijden, volkeren en gebeurtenissen blijkt hier hoe God trouw is aan zijn verbond met de mens. Gods liefde voor de mensen is niet verdwenen. Nee, God is trouw! God zoekt de mensen op en brengt hen terug! Nu, dat geeft hoop voor vandaag, als wij weer een heel stuk verder in de tijd zijn. God is trouw aan Zijn verbond met de mens. God roept kinderen van Abraham van heel ver terug en van heel ver weg..., want: zij horen er ook bij. Zij horen er juist bij. Ook al is hun leven zo anders gelopen. Ook al hadden zij zich inmiddels zo'n andere levensstijl aangewend. Ook al zijn zij helemaal uit het oog verloren geraakt. Ook al had niemand er meer aan gedacht hen erbij te betrekken. God wel.

Laten wij zo met dit vertrouwen en met deze hoop in de wereld staan en naar onze medemensen kijken, ver weg en dichtbij. God is trouw aan Zijn verbond met de mens.

Nu deze mannen uit het Oosten zien wij vandaag dus geknield bij Jezus. Zij stopten bij dat stadje Bethlehem... bij dat heel gewone huis... en gingen gewoon naar binnen... en knielden ze voor die kleine Jongen, die misschien al wat zat te spelen, neer, want: dit is de Koning. De ware Koning. Hij was die lange reis waard. Hij was de kostbare geschenken waard. Hij was alle eer waard.

Ik wil u vragen: *ziet u in die Jezus ook wat die wijzen uit het Oosten hebben gezien?* Ziet u... en beseft u... dat Hij de werkelijke Koning is? Ja, even concreet: dat Hij dus ook op dit moment de Koning van de wereld is? Ik hoop dat u en ik ook iets van dat ontzag en dat vertrouwen van die wijzen zullen hebben. Die Jezus, die heel gewone Jezus zoals de wijzen Hem moeten hebben gezien..., Hij is Koning. Hij is ook vandaag Koning van de wereld. Hij heerst over alle mensen en over alle machten. Alles is onder Zijn voeten. Alles is in Zijn macht. Herhaal dat maar voor uzelf, als u deze week misschien naar het ziekenhuis moet voor een operatie, of een onderzoek. Of zeg dat maar tegen jezelf, als je op dit moment even geen raad weet met je leven en hoe het verder moet. Er is een Koning geboren! En die Koning heerst nog steeds. Over alles. Alles is in Zijn macht! ... Ik zeg dit even, want het kan zomaar gebeuren dat je op het moment dat je de kerstspullen aan het opruimen bent, dat je ook het geweldige Kerstevangelie erbij inpakt en op zolder zet... en gewoon weer op dezelfde voet verder gaat. Maar we hebben twee weken geleden gezongen over een Koning Die is geboren! Zijn wieg was een kribbe, Zijn troon was een kruis..., een bijzonder Koning! En Hij regeert! Niet alles zal in je leven dan ook gelijk zo gestuurd worden, zoals je zou willen. Nee, je zult misschien teleurstellingen ontmoeten..., duistere momenten in je leven kennen..., tegen muren oplopen..., grenzen moeten accepteren..., maar vergeet niet dat je leven veilig en geborgen is... en dat heel deze wereld in de handen is van deze Koning Jezus. Vertrouw je op Hem? Verwacht je Hem? Of is je leven daarvoor te dichtgetimmerd? Te vol? Misschien ook te vol met allerlei gebeurtenissen en ervaringen die je verwachtingen naar beneden hebben afgesteld? Laat het Kerstverhaal alsjeblieft geen Bijbelse geschiedenis blijven... Dat Koningschap van Jezus gaat verder. Ook in 2017! Ook vandaag is er maar Eén die regeert!

Dan nu nog het laatste punt, dat ik met u wil delen: er komen nog meer mensen in deze geschiedenis voor. Maar die wijze mannen vormen wel een heel sterk contrast met die andere mannen die wij in deze geschiedenis tegenkomen. Deze wijze mannen steken wel heel erg af tegen die dwaze Herodes en die Bijbelvaste Schriftgeleerden.

Herodes dacht in zijn wijsheid de wijzen slim af te zijn: hij vroeg de wijzen om verslag uit te komen brengen van hun geboortebezoek, zodat hij straks ook het kindje zou kunnen vereren. Natuurlijk was het doorgestoken kaart van Herodes. Maar ook al zouden de wijzen het wel geloofd hebben, God heeft door middel van een droom ervoor gezorgd dat de wijzen niet naar Herodes terug zijn gegaan. Herodes..., uit de geschiedenisboeken is van hem bekend dat geweldig achterdochtig was. Paranoïde. Hij zag in iedereen zijn vijand. Er is een uitspraak over hem bekend, dat zegt: 'je kunt nog beter Herodes' varken zijn, dan zijn familielid'. Want als hij je niet vertrouwd, wie je ook was, ook al was je zijn zoon..., dan werd je uit de weg geruimd. Voor wie wel eens in Israël is geweest: het is deze Herodes die ook de burcht Massada heeft gebouwd. Massada, de niet in te nemen vesting, zodat niemand Herodes van de troon zou kunnen stoten. Die gruwelijke kindermoord die hij heeft laten plaatsvinden, die past dus helemaal in het plaatje dat van hem bekend is. ... Herodes wilde zijn troon niet afstaan. Hij wilde niet dat iemand ander het over zijn leven had te zeggen. De machtige Herodes zat gevangen in zijn eigen bunker, de bunker van zijn zelfhandhaving.

En dan die Bijbelvaste Schriftgeleerden. Zij wisten keurig het antwoord te geven op de Bijbelvraag die Herodes hen stelde. Ze konden vertellen waar de Koning geboren zou zijn. En

wat zie je vervolgens? Zij gaan met snelkloppend hart achter de wijzen aan? Of rennen zij voor hen uit? Nee, het blijft stil in Jeruzalem. Men is gewoon weer naar bed gegaan... Hoe is het mogelijk? Beseften ze niet dat nu echt het moment van Gods redding was aangebroken? Durfden ze het niet te geloven? Of..., of durfden zij niet mee te gaan, uit angst voor de grillen van Herodes?

Wat Mattheus hier vertelt, is tekenend voor hoe het verder met Jezus zal gaan. Want precies zoals nu gebeurt, zo zal het straks ook gebeuren: Jezus, de Koning van de joden, die dreigde vermoord te worden door koning Herodes, zal straks alsnog door de Romeinse overheid gekruisigd worden. En Jeruzalem, de stad van God, waar de Schriftgeleerden blijkbaar niets om Jezus gaven..., men zal zich ook straks niets van deze Jezus aantrekken. Ja, men zal zelfs met de Romeinse overheid instemmen: kruisig Hem.

Zo zal het straks gaan. Jeruzalem laat Jezus links liggen, alsof er niets gebeurt is. En heidenen zoals deze wijzen, zullen de joden voorgaan in het aanbidden van de Messias, de Redder van de wereld. Wat tekenend, wat profetisch is deze korte geschiedenis van die wijzen uit het oosten...!

Maar als deze geschiedenis zo tekenend is..., waar staat u dan in deze geschiedenis? Staat u in de buurt van Herodes, of van de Schriftgeleerden..., of van de wijzen?

Herodes ervoer Jezus als een bedreiging. Jezus kwam te dicht bij. Een gevaar voor zijn troon. Herodes wilde zelf koning zijn. *Hij* bepaalde de koers, niet een ander. Maar die machtige Herodes..., wat zat hij toch gevangen... gevangen in zijn bunker van angst, angst voor alle mogelijke tegenstanders en alle andere bedreigingen... Wat zat hij toch gevangen in zichzelf en met zichzelf. Heeft u wel uw troon afgestaan voor Jezus? Is Jezus al Koning over uw leven? Heeft Hij het voor het zeggen in uw leven? Zoekt u naar wat Hij met uw leven van plan is... en is het ook uw verlangen om Hem te dienen en te vereren met Uw leven? Blijf alsjeblieft jezelf niet opsluiten in die bunker van zelfhandhaving... Durf stappen te zetten in nederigheid, kwetsbaarheid, overgave aan Jezus.

En die Bijbelgeleerden..., die zijn ook geen goed voorbeeld. Zoveel hadden zij over God gelezen en gehoord..., maar ze kwamen niet in beweging. Alsof het hen niets deed. Misschien jarenlang in de kerk gezeten..., maar geen stappen ondernomen in het leven. De Bijbel van binnen en buiten kennen..., maar je leven er niet op afstemmen. Niet die keuzen gemaakt, die je zou moeten maken. Uit angst misschien. Omdat je niet teveel overhoop wil halen in je leven. Omdat je niet wil opvallen. Of gewoon niet ertoe gekomen... Wat heb je dan aan al die kennis?

Die wijzen..., dat is ons voorbeeld. Zij knielden neer. Uit eerbied en ontzag. En zij gaven iets van zichzelf. Een geschenk voor Jezus. Want zij beseften Wie deze Jezus was. Nu, Jezus vraagt niet wat u Hem vandaag te bieden heeft. Jezus zit niet om geschenken verlegen. Maar iets van uzelf geven..., ja, uzelf geven... dat is het grootste geschenk wat u en jij Hem kunnen geven. 'Zie ik breng voor mijn behoud, U geen wierook, mirre of goud. Moede kom ik, arm en naakt, tot de God die zalig maakt.

Ik hoop dat u deze week nog soms aan die wijzen zult denken.

Dat u zich herinneren zult hoe God op bijzondere wijze mensen kan roepen.

Dat u zich zult herinneren dat ook die vreemde oosterlingen erbij hoorden, omdat ook zij kinderen van Abraham waren.

Dat het u hoop geeft dat deze Jezus ook vandaag en morgen Koning is.

En dat u uw leven daarop zult afstemmen. Door misschien wel letterlijk deze week te knielen in aanbidding en ontzag.